12

I

1878. III. 151.

10 flor.

prawo

Zbiór processow ~~29.~~ 38

z 18. wieku

1. Tyszkiewicz — Sieniński.
2. Dowgiałło — Piaskowski,
3. Chmara — Wołodkowicz.
4. — —
5 Koszkołowski Szaniawski — Hornicki.
6. Sapiński — Piaskowski.
7. Hornicki —. Piaskowski,
8 — — Korzeniowski.
9 Szaniawski — Hornicki.
10 Potocki — Sorok.
11. — —
12 Woronczyński — Musnicki
13 Staniewicz — Kamedulki.
14 Chmara — Przeradowski.
15 Gostawski — Rymsza.
16 Chmara — Przeradowski.
17 Radziwiłł — Hilzen.
18 Hylzen — Radziwiłł.
19 Bazylianki — Dziedziula.
20 — —
21 Jankowski — Bazylianki. 14633 IV
22 — —
23 Bychowiec — Chodkiewicz
24 Matuszewicz — Bychowiec
25 Strzecki — Korsak.
26 Korsaki.
27 —
28 —
29 —
30 — Sugintowa — Dowsin
31. Zaborowski — Grzymała. Lubański
32 — —
33. Tomaszewicze — Paryna. Odachowski
34 Łączyński — Sulatycki.
35 Bęklewscy — Poreszko.
36 Orzeszkowa. Wysłouch
37 —
38 —

Bibliothek
d. Jagellonisch
Univer

KRAKAU
KRAKOW

WW. Jankowskich na potwarzy zarzut kryminału PP. Bazylianek Wileń: y Dziedziuli ich Dyspozytora Daubszyskiego.

Duch złości ubarwiony pozorem gorliwości przez JP. Dziedziule Dyspozytora PP. Bazylianek Wileń: podyktowany, powtórną napaść przyczyny śmierci naturalney Jerzego Hrebienia, poddanego Daubszyskiego kryminałem y tyrannią nazwawszy na WW. Jankowskich rzucił.

Lekkowierne PP. Bazylianki (iak ich płci przystało) Podchlebstwy swego Dyspozytora zwiedzione, a dalszey perspektywy, z strony swoiey większego kryminału y tyrannii przez zpotwarzenie niewinne osob nienotowanych niezważaiące, rzucili się do nieprzykładney Prawności.

Wysilone przez Dziedziulę Dyspozytora pod tytułem Delacyi y Imieniem PP. Bazylianek na dowod niby stałego kryminału obróty, z siebie znać daią złośliwego przeciw Jankowskim zaięcia się

Bo początek żałoby y głosu swego od przykrości w sąsiedzkim obeyściu za powod kładąc, izaliż nie wydaią się przykremi y napaśnemi PP. Bazylianki WW. Jankowskim? gdy żadnego Manifestu y skargi na tychże Jankowskich poprzedzaiących niepokładaiąc drobną karę Poddanego swego w złodzieystwie we Wsi własney poszlakowanego tyranią y kryminałem zemsty nawykłey nazwali. *Widzieć początek Produktu Bazylianek y żałoby.*

A niemieli baczenia na Prawo Stat: Ar: 23. Rz. 11. § 5to. Iż gdzieby przypadkowy Aktu kryminał spełnił się, a te osoby niemieliby w przód iakiey waśni, tedy wolne rozeznanie od kryminału y bliższości do odwodu kładzie.

Tuż uważać, gdy kara Cywilna kilkudziesiąt rózek zeszłemu Hrebieniowi na licu poimanemu przystosowana, a za przyczyną śmierci mienić się bez oboiętności może?

Na to obszernych przykładow WW. Jankowscy wywodzić niechcą, lecz do nieparcyalnych sentymentow odwołuiąc się, różnych przypadkow naturalnych śmierci ludzkiey stawią postaci; a w mówićby potwarnie każdego zeyście lub wieku niewinnie można było iadowitey prewencyi.

Bo przed uderżeniem częstokroć zdrowego człeka nagłe apoplexyi poprzedzone iedne uderzenie naylekse, mógłoby złośliwie stosowane być za przyczynę śmierci,

Cóż mówić! gdy Hrebień (iak y z Inkwizycyi świadectw, y examinow, oraz testimoniow oczewistych osob Classicum) iż pierwiey nim karę WW. Jankowskich lekko poniosł był z chorzałym.

Ktoż zaręczy pewnie? iż defektu skutki do zamiaru terminalnego przyzwoitey śmierci Hrebienia nieściągnęli się.

Wszak przed śmiercią y po śmierci Hrebienia niekonkludowała żadna do-

pewność kryminału.

Kiedy oni iak się w sprawie pokazuie w rozdzielnych, a iednoczynnych obdukcyach rozmaicie y niezgodnie opowiadaią.

Raz Bury Jenerał był się podpisał y zeznawał fałszywie sporządzoną obdukcyą. potym odprzysięga ten fortel. *Vide obdukcyą, testimonium, y Dekret.*

Powtóre Zdanowicz nic do znakow zaboystwa y okazyi śmierci nieopoświadcza. *Vide Obdukcyą.*

Po trzecie: Brzozowski inaczey do gotowey obdukcyi nie zreflektowany podpisem poświadcza, inaczey w examinie Sądowym zeznaie y karę 6. niedzielney wieży za porywcze Urzędem przyświadczenie odnosi. *Vide Obdukcyą, examen, y Dekret.*

Po czwarte: Adamowicz w Wilnie czyniący obdukcyą błądnie pisze, iż mu w Wilnie na trupa patrzący poświadczyli pewne zaboystwo od rozg o mil kilka y przed kilko tygodniami wyliczonych. *Czytać Obdukcyą.*

A możnaż wierzyć iż to z świadectwa pewnego, nie zna racyi napisaney wcześnie Jeneralskie zaświadczenie?

Bliżey skłonić się, iż Jenerał trupa widział, ale ani znakow, ani podobieństwa zaboystwa niepoznawał, tylko nauczony, y dla prywatnego zysku gotowe pismo tak iako y Brzozowski podpisał y zeznał.

Wszakże Art: 63. Rz. 11 o sposobie wywiadywania y Art: 64. tegoż Rz. po wywiadywaniu cui potior ratio danda dokładnie uczą: iż gdzie bliższe dowody świadectwa y znaki, tę stronę ku dowodowi dopuszcza.

Plag Hrebienia odebranych nikt z poświadczaiących niewidział; więc w Inkwizycyi oboiętne świadectwa: a Jenerałow obdukcye nie idą w dowod inaczey, tylko przy inkwizycyach, bo y Art: 2. Rz. 11. tak konkluduie, iż przeświadczywszy świadkami w tenczas przy opowiadaniu woźnego do dowodu ma być puszczon.

Ktoż tu przeświadcza wedle myśli y sentencyi Praw wyż wspomnionych? O to WW. Jankowscy testimonium JP. Jakuba Dziedziuli oczewistę kładą, który widział plagi, znał osobę żywą, y wiedział o iego defektach? Więc nad Inkwizycyi oboiętne świadectwo pluralitatem maią WW. Jankowscy poświadczenia, więc oni wodwodzie ile rzeczy oboiętney bliżsi do uwolnienia się, niż przekonania.

Ile Art: 54. Roz: 4. Sądowi do praw Chrześciańskich stosowność dyktuiąc bliżey z oboiętności uwolnić, niż niepewnie potempiać radzi.

A Art: 3. Roz: 14. §. 4. puncto ultimo directe od oboiętnych zaskarżeń uwalniać każe w te słowa: *A wszakże sąd podobieństwa wszelkie na dobrey baczności mieć ma, y w rzeczach wątpliwych skłonnieyszy być ma ku wyzwoleniu, niżli ku karaniu.*

Imaginować więc podobieństwa; alić bliżey iż od tak lekkiey kary śmierci uledz nie mogł Hrebien.

A podobieństwo wprzód choroby przeświadczoney w inkwizycyi y examinach Hrebienia zdatnieyszym go do recydywy y śmierci naturalney ukazuie.

Już

Już tu szczegulnych wywodow nie kładę w obronie **WW. Jankowskich** powtórnego głosu, bo produktowa narracya wszystkie munimenta y okoliczność obeymuie.

Lecz konkluduiące biorąc przyczyny zawiązuie summatim zarzutow nieudolność przeciwnych: jako rzekli iż znaiąc się **WW. Jankowscy** do plag nie mogą zatarć kryminału.

Alboż to przeświadczyli iż wymiar plag WW. Jankowskich do kryminału był dążącym.

Wszakże w inkwizycyi żadnego świadka niemasz któryby widział y liczył te plagi: iż one do kryminału zdolne.

In contra testimonium P. Jakuba Dziedziuli lekkiemi z oczowistości y co do liczby y co do skutku poświadcza plagami, więc pokonany zarzut. *Vide testimonium.*

Ze Hrebień po plagach o swey mocy odszedł do Domu, do Oszmiany na spowiedź jezdził, y na różnych mieyscach po zboże dostaiąc na chleb bywał; to inkwizycya, examina y różne pokonywaią wywody.

Jakże dopuścić, aby ten który śmiertelnie zćwiczony miał y pracować y starać się iako widać? więc podobieństwa y wątpliwości do kryminału nieudolne.

Art: zaś 53. Roz: 11. przeciąg ciężko rannego z okoliczności od kryminału wydystyngwował. A to dla tego: iż chytrość y złość ludzka popędliwa do kalumnii y zpotwarzenia.

Zarzut drugi iż studio WW. Jankowskich iako Kancellaryą rządzących Bury obdukcyi nie wydał. Y że tanquam pro causali homicidio sami ni eszli w ewazyą.

Kancellarya acz pod rządem Regenta Jankowskiego przecie iż obdukcyą przyimowała, świadczy suscepta w protokule zapisana *y exerptem produkuiąca się*

Y że Regent y Namieśnik przyimowali obdukcyą wyprzysięga Bury Jenerał. *Vide Dekret.*

A zato acz niedostatecznie Dziedziula 6. niedziel wieży skarany więc pierwsza obiekcya zniesiona.

Ze zaś sami WW. Jankowscy wywod swey niewinności czynili, czyliż nie dość dowodu? kiedy =

Jak postrzegli zamach potwarzy rzuconey na siebie zmyślonego kryminału wraz manifestowali się y za wniesieniem z regestru taktowego nayprędzey ewinkowali niewinność. *Vide procesś y Dekret.*

Lecz y to oszczercy Dziedziulowi nieupodobanym to skarży: iż z czarnych Xiąg Jankowscy pociągneli do procederu, a samiż Konst: 1726. R. zacytowali titulo mężoboystwa; iż nayprędzey ma fama strona nie czekaiąc delacyi usprawiedliwić się.

Gdyby zaś wprzód po plagach miał czynić ewazyą W. Podczaszy Wenden: ani okoliczność nie wyciągała? bo letkie ukaranie myśli przypadku zdarzonego obiąć nie dozwoliło, ale gdy postrzegł rzucone czernidło tyrannii, y kryminału przez Dziedziulę y Bazylianki w ten czas czynił wywod swey niewinności a te z regestru taktowego iż mu na sądach Grodz: tę obelgę rzucono.

Nadto widzi Tryb: Kroki Dziedziuli y Bazylianek iż czasu Roczek sądzących się obdukcyą niby zabitego Hrebienia czynić chcieli cóż? za nie przyięciem w Kancellaryi czy prezentowali trupa na sądzie? nie.

Ale iako chytry wynalazek fubtelnieyfzemi na famą wexę WW. Jankowfkich wytężoną kieruiąc drogami nie do fądu zafiadaiącego według przepifu Konft: 1726. w tymże Powiecie gdzie akcya mniemana, ale do Wilna gdzie zaocznie więcey rozfiać, możno fałfzow z prezentacyą trupa zmarłego udano fię.

Co gruntownieyfzym pokonaniem o potwarz niż dowodem kryminału niebyłego ma fię rozumieć niepodchlebnie.

Gdy tak widzi Sąd płonne na WW. Jankowfkich kryminału rzucenie od Dziedziuli y Bazylianek, gdy więcey ewazyi ma z ftrony Jankowfkich ich niewinności, gdy iednego W. Podczafzego Węden: fama ftrona wyftawia karzącego Hrebienia a wfzyftkim przez proceder y oczernienie w różnych aktach iuż Komornika fpolnie wdaiąc iuż Podczafzego Smoleń: czafu funkcyi przez obmowę y zapozew w iedność implikuiąc czynią kryminalną obelgę y obiekcyą;

Izaliż zgodnym naydzie wyrok Grodz: Ofzmiań z nauką Praw niekarzący Pæna Talionis Dziedziuli y Bazylianek z udzielnych Inftancyi Jankowfkich y Kancellaryi, ale lekko opufzczaiący y uwalniaiący Panny, a niedołężną karą Dziedziule głafzczący przecie expenfami niewinnie obarczaiący W. Podczafzego Wendeńfkiego.

Statut Art: 2. Roz: 1. Karę wzaiemną na nieflufznie czerń rzucaiących zakłada.

Coæquatio Jurium za obniefienie pomówne proteftacyami in defectu ordinariis probationibus & oculatis teftibus niedowiedzenia prócz eliminationis pæna 1000. kop y pół roka wieży in fundo irremiffibiliter karać nakazuie.

Konft: 1726. titulo Komparicye: za pomowne żałoby tąż karą grozi. *Czytać Prawa.*

A iakże rozumieć y uwolnić Bazylianki y Dziedziulę a pæna talionis, bo Konft: ta rzekła choćby za odprzyfiężeniem fię ftrony ofkarżoney, wfzelak nie zmnieyfza tey kary.

Tu więc z uwagą niech fię Trybł. zaftanowi kto większą dopełnia tyrannią: czy Jankowfcy na których bez oboiętności rzucić y dowodzić kryminału niemoże? Czy Bazylianki wefpół z fwym Dyfpozytorem y tego duchem zagrzane potwarnie a otworzyście przez fwe żałoby kryminalnie fkarząc?

Szacowne ieft życie Fizyczne ludzkie, y dla pozoru tego pokrywką cnoty rzucili fię do procederu małouważne Bazylianki z Dziedziulą.

Lecz w komparacyi fzacunku życie moralne ludzkie ieft drożfze, bo człek zhańbiony radby fię ukrył przed fpołecznością y żyć w obelgach nudzi każdy.

Odięcie życia kończy człowieka żyiącego, y nie zoftawia żadney obelgi y kaźni na nim wieczności go przez ten los podaiąc.

Odięcie honoru w wiekopomnym ponurza oflawieniu: y dla tego Konft: Koron: pod tytułem Elekcya 1764. między obiekcyami, criminis notam położyła, więc wiekuifta plama na charakter uczciwy kryminału zadanie.

Większą więc tyrannią powodem wprzód lekkowierności Dyfpozytora powieści, potym fkutkiem procederu y żałob fwych wyrazem dopełnili PP. Bazylianki targnieniem fię na niefkażony honor WW. Jankowfkich, a to nie wfzczegulności tylko na Podczafzego Wenden: ale ryczałtem.

Więc

Więc co rozumieli za rzecz małą z strony swoiey a magnifikuiąc zwyczayną śmierć kmiotka swego postępku w procederze rzuconey plamy na uięcie honoru WW. Jankowskim winni Bazylianki y Dziedziula wynalazca karą przykładną Konstytucyami przepisaną nadgrodzić.

Więc nie powierzchowna postać Dekretu Grodz: Oszmiań: ku wygogodzie Panien parcyalnie na expensach krzywdząc WW. Jankowskich a w opuszczeniu przeto kary pomowney złożona ma się zostawać, — ale iako bez dowodnego oskarżenia karą wyrównywaiącą satysfakcyą WW. Jankowskim dać trzeba.

Aby niewinnie honor dotknienty był przez wyrok sprawiedliwy z rzeczy wątpliwych ewinkowany, a potomce aby za płochę targnienie się bez kary nieuszli.

Nie miał Sąd Grodz: Oszmiań: stoletniego przekonania w ogule dowodow wziętych o dopełniony iak mieniła strona przeciwna kryminał.

Y dla tego nie Dekretował śmiało na kary prawem opisane W. Podczaszego; ale cóż uczynił?

Podchlebne dlą Bazylianek a iadowite acz cywilne dla Jankowskich potomności zarysował znaki na ich honorze. — Sądząc Głowszczyznę y expensa.

Zważyć pobudki Sądu Grodz: Oszmiań: do expensu co go konwinkowało.

Czyiże proceder napastny wiedli? ieśliż okazya nie początkowa od ich poddanego Hrebienia, ieśliż Jankowscy kiedy na ich dom, na grunt czy Sioło naiechali?

Jeśliż Hrebień nie stał się okazyą dobrowolną y nie może się wyraźnie rozumieć pro extinctore candelæ podług Art: 11. z Roz: 11.

Jeśliż on miał Prawo iechać y iść taiemnie do pustoszy zbiegłego poddanego Jankowskich Dancewicza?

Jeśli on mimo zakaz Art: 27. y 28. R. 9. mógł Frymarki z poddanym Jankowskich nie wystempnie y bez podeyrzenia czynić? y do Dworu izali wprzód okazał się nie był winien?

Te y innych wiele uwag izali nie są prawdziwą okazyą y do kary ściągnioney na Hrebienia y do procederu z Mniszkami.

Swiadczy Dekret Grodz: Oszmiań: iż WW. Jankowscy dopytawszy się na licu złapanego Hrebienia że ich poddany we Wsi Bazylianek wprzód maiątek swóy porozrzucał y ulokował, wraz Bazyliankom areszt na tych u których rzeczy Dancewicza naydowali się założyli.

A z tego cały powod Dziedziuli dyspozytora y z iego perswazyi Bazylianek do procederu y rzucenia z okazyi o śmierci naturalney Hrebienia impostury na WW. Jankowskich.

Więc Expensa niesprawiedliwie pod pozorem uwolnienia a pæna Talionis w Grodz: Oszmiań: sądzone.

Cóż na poparcie Strona przeciwna Expens wniosła? oto że Jankowscy do inkwizycyi na pierwszym terminie nieprzystąpili y że do Wilna dla prezentacyi trupa y obdukcyi za nieprzyięciem w Oszmianie przemocą Jankowskich posyłać musieli z znacznym kosztem.

Odpowiedź zaś y naturalna y aktualna na te zarzuty raz, iż niebyło terminu inkwizycyi iak ieden za wydanemi iawnie obwieszczeniami y za onymi inkwizycya expedyowana mutuo sumptu.

B A Konst:

A Konft: 1726. wolność dylacyi pozwalaiąc kryminału ad cafuale etiam homicidium delacyi nienaznacza. Po przekonaniu zaś o kryminał Expenfa na Dobrach Delatori upewnia.

Tu zaś gdy Bazylianki nieprzekonali o kryminał; gdy Podczafzy pro imputato crimine fam fię zabrał do Ewazyi a któż ich powodował do tak złośliwego iak widzi Tryb: procederu ieśli nieprzefąd zawodny y podufzczenie płonne wfpolności Dziedziuli.

A termin niby za Łaftowfkiego Sędziego obwiefzczeniem niebył terminem upewnionym dla Jankowfkich o inkwizycyi, iak fame teftimonium Łaftowfkiego fwiadczy *za obwiefzczeniem podanym y przezemnie akceptowanym*, to flowa Teftymonii.

Dwuch Urzędnikow na inkwizycyą naznaczył Dekret a ieden Łaftowfki akceptuie obwiefzczenie, co to znaczy? iedyny tylko grzech prawołomftwa Urzędnika nad przepis Konft: 1726. titulo Blankieta.

W. Jankowfki Podczafzy Wendeń: fzczegulnie iurat na tym: że o pierwfzym taiemnym obwiefzczeniu niewiedział, a jakże miał na inkwizycyą fpiefzyć?

Ze zaś obwiefzczenie pierwfze ignote wydane, nietrzeba bliżfzych przekonań nad to: iż teraz niepokładaią onego tylko dowod.

Powtóre: iż y powtórne obwiefzczenie bez podpifow Urzędniczych wydane *Widzieć obwiefzczenie.*

Więc Expenfu prawnego nietylko że Jankowfcy niebyli okazyą ni z powodu fprawy ni z powodu procederu ale fami niewinnie do tąd exvisceruią fię za napaftną inwektywą; niemiał przeto Sąd Grodz: Ofzmiań: pobudek pewnych do Sądzenia y obarczania Expenfami Jankowfkich.

Więc Dekret Grodz: Ofzmiań: iako w tworze bez dowodnym parcyalnym y bezprawnym ma być podniefion WW. Jankowfcy a profecutione iniufta uwolnieni Proces cały Dziedziuli y Bazylianek ad tenorem Praw Coæqua: iurium; y Konft: 1726. titulo komparicie z Akt elininowany pæna talionis na Bazyliankach y Dziedziuli wfkazana pro diftincta inftantia według żałob y Aktoratow udzielnego procederu dowod przynich zachowany.

Tak intereffu ninieyfzego pewny wymiar, tak roztropna uwaga radzi.

Reliqua in Petitis.